

ANEM

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Takovska 9, tel/fax: + 381 11 322 5852, 3038 384

REPUBLIKA SRBIJA
REGULATORNO TELO ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Trg Nikole Pašića 5
11000 Beograd

PREDMET: Prilog ANEM-a javnoj raspravi o podzakonskim aktima iz nadležnosti Regulatornog tela za elektronske medije

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) je dugi niz godina aktivna u procesu stvaranja regulatornog okvira relevantnog za oblast medija, naročito elektronskih. ANEM pozdravlja agilnost Regulatornog tela za elektronske medije u zaokruživanju pravne regulative iz oblasti elektronskih medija i prilaže svoje pisane sugestije kao doprinos javnoj raspravi o nacrtima sledećih pravilnika: o audio-vizuelnim komercijalnim komunikacijama; o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu sprovedenog javnog konkursa; o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu zahteva; o zaštiti ljudskih prava u oblasti pružanja medijskih usluga; o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga; i o obavezama pružalaca medijskih usluga tokom predizborne kampanje.

I Primedbe u pogledu načina sprovođenja javne rasprave

Pre davanja konkretnih primedaba u vezi sa predmetom javne rasprave želimo da dobronamerno ukažemo na određene propuste u načinu sprovođenja javne rasprave, kako bi javna rasprava o podzakonskim aktima bitnim za implementaciju Zakona o elektronskim medijima (ZEM) ubuduće mogla da ostvari svoju svrhu na najadekvatniji način.

Javna rasprava se formalno sprovodi u potpunosti u skladu sa zahtevima koje propisuje član 40. ZEM-a; međutim, ono što je primetno je to da obaveštenje o sprovođenju javne rasprave nije vidljivo na najbolji način, da se istovremeno na javnu raspravu stavlja veliki broj podzakonskih akata koji su jako obimni i komplikovani pravni tekstovi, da u skladu sa

tim trajanje javne rasprave nije odgovarajuće, kao i to da se ne objavljuju komentari koji pristignu u toku javne rasprave.

Obaveštenje o javnoj raspravi je na internet prezentaciji REM-a vidljivo tek kada se klikne na sam link javne rasprave. Smatramo da bi u toku trajanja javne rasprave obaveštenje o njoj moralo da bude vidljivo odmah pri pristupanju početnoj strani. U suprotnom, potencijalno zainteresovani učesnici neće videti obaveštenje na vreme i tako će biti onemogućeni da konstruktivno doprinesu javnoj raspravi.

Regulatorno telo je postavilo nacрте šest jako obimnih podzakonskih akata a ostavilo svega 16 dana za slanje komentara. Iako član 40. ZEM-a propisuje da javna rasprava traje najmanje 15 dana, smatramo da bi u slučaju da se istovremeno postavlja veći broj podzakonskih akata ipak moralo da se ostavi više vremena, a naročito imajući u vidu složenost i obimnost materije.

Na kraju, komentari sa javne rasprave bi morali da budu dostupni javno, kako bi stručna i opšta javnost imala uvid u to koliko je komentara poslato i kako bi imala priliku da se upozna sa njihovom sadržinom.

Smatramo da bi u sprovođenju javne rasprave regulatorno telo moralo da bude proaktivno i da prevaziđe minimalni standard koji predviđa ZEM. U suprotnom se obesmišljava sama funkcija javne rasprave i svodi se na *pro forme* ispunjavanje obaveze iz zakona.

II Nacrt pravilnika o audiovizuelnoj komercijalnoj komunikaciji i Nacrt pravilnika o zaštiti ljudskih prava

Iako smatramo da su ovi podzakonski akti izrađeni na korektan način i u skladu sa ovlašćenjem iz ZEM-a, izražavamo bojazan u pogledu toga da li će pružaoci medijske usluge (PMU) biti kadri da shvate koje su sve njihove obaveze i kako da ih izvršavaju. Napominjemo da se radi o jako obimnim podzakonskim tekstovima koji stvaraju utisak prereregulacije i pre naglašavanja obaveza, a bez sagledavanja stvarnih mogućnosti PMU da zaista primene ova pravila. Shvatanje i pravilna primena ovih podzakonskih akata zahteva specifično pravničko znanje i poznavanje evropske regulative, pa je pitanje da li PMU, a posebno oni na lokalnom nivou, poseduju kapacitete da se na najadekvatniji način izbore sa obavezama koje su obimne i, sa aspekta prosečnog medija, komplikovane.

Zbog toga predlažemo da Regulatorno telo pruži neophodnu pomoć PMU u implementaciji propisanih pravila, kao i da ima razumevanja za PMU u periodu prilagođavanja novim pravilima.

III Nacrt pravilnika o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga i Nacrt pravilnika o obavezama pružalaca medijskih usluga tokom predizborne kampanje

Član 195. Ustava Republike Srbije propisuje, između ostalog, da svi opšti akti organizacija kojima su poverena javna ovlašćenja moraju biti saglasni zakonu. Pre svega podzakonskim aktom se ne mogu propisivati izvorna prava i obaveze, odnosno pri bližem uređivanju zakonske materije je neophodno striktno se držati zakonskog ovlašćenja. Član 25. stav 2. ZEM-a propisuje da se Pravilnikom, kao podzakonskim aktom, bliže razrađuju pojedine odredbe zakona.

Nacrt Pravilnika o sprovođenju nagradnih takmičenja u oblasti pružanja medijskih usluga, predviđa da je njegov osnov član 60. ZEM-a, koji propisuje opšte ovlašćenje za donošenje podzakonskih akata za ispunjavanje obaveza pružalaca medijskih usluga (PMU) iz čl. 47-60 Zakona. Član 47. stav 1. tačka 7) ZEM-a u pogledu obaveze PMU u odnosu na nagradna takmičenja predviđa da je on dužan da nagrada takmičenja sprovodi pravično, uz objavljivanje jasnih pravila o tim sadržajima i javno obećanoj nagradi. Smatramo da je ova odredba neposredno primenjiva pa je sporno da li uopšte ima ovlašćenja i potrebe da se donosi zaseban pravilnik. Ako se ovaj član raščlani, mogu se izvući tri obaveze za PMU, i to: 1) da sprovede nagradnu igru pravično 2) da objave jasna pravila takmičenja i 3) da objave u čemu se sastoji javno obećanje nagrade. Nacrt pravilnika u članu 1. propisuje da mu je predmet bliže uređivanje *načina ispunjavanja obaveza pružalaca medijskih usluga u vezi sa objavljivanjem pravila nagradnog takmičenja, preporučivanjem učešća u nagradnom takmičenju, objavljivanjem podataka o javno obećanoj nagradi (u daljem tekstu: nagrada), učestvovanjem u nagradnom takmičenju uz korišćenje posebno tarifirane usluge i nagradnim takmičenjem kao sporednim programskim sadržajem*.

Nacrt pravilnika o obavezama PMU tokom predizborne kampanje se takođe donosi u skladu sa opštim ovlašćenjem iz člana 60, a u vezi sa obavezom iz člana 47. stav 1. tačka 5) ZEM-a. Ova odredba načelno propisuje da je obaveza PMU da *poštuje zabranu političkog oglašavanja van predizborne kampanje, a u toku predizborne kampanje da registrovanim političkim strankama, koalicijama i kandidatima obezbedi zastupljenost bez diskriminacije*. Dakle, prva obaveza PMU bi bila zabrana političkog oglašavanja van izborne kampanje, a druga ravnopravna zastupljenost izbornih lista. Nacrt pravilnika previše ekstenzivno navodi da taj pravilnik reguliše obaveze PMU u vezi sa *dozvoljenošću emitovanja predizbornog programa, načinom emitovanja predizbornog programa, zabranom prikrivenog ili posrednog preporučivanja izbornih lista ili kandidata, informisanjem javnosti o predizbornim aktivnostima podnosilaca izbornih lista ili kandidata, informisanjem javnosti o toku i rezultatima izbora, predstavljanjem izbornih lista i kandidata i političkim oglašavanjem tokom predizborne kampanje*. Drugim rečima, reguliše ceo postupak praćenja

izborne kampanje putem elektronskih medija, odnosno znatno odstupa od zakonskog ovlašćenja.

Po našem mišljenju, nacrti pravilnika prekoračuju zakonsko ovlašćenje i upuštaju se u izvorno uređivanje prava i obaveza koji nisu predviđeni zakonom, te su samim tim potencijalno u suprotnosti sa članom 195. Ustava Republike Srbije. Zbog toga predlažemo da se ove dve oblasti, ako postoji za tim potreba, regulišu Preporukom kao fleksibilnijim instrumentom za usklađivanje neusaglašene prakse prilikom sprovođenja nagradnih igara i poštovanja fer utakmice prilikom medijskog praćenja predizborne kampanje.

IV Nacrti pravilnika koji uređuju postupak izdavanja dozvola za pružanje medijske usluge

Član 22. stav 1. tačka 5) ZEM-a propisuje ovlašćenje za regulatorno telo za elektronske medije da bliže uredi *postupak, uslove i kriterijume za izdavanje dozvola u skladu sa odredbama ovog zakona i propisuje obrazac i sadržinu te dozvole*. Član 1. Nacrta pravilnika o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge na osnovu zahteva propisuje da je oblast regulacije bliže uređivanje *postupka izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge koja se izdaje na osnovu zahteva pružaoca medijske usluge, kao i sadržina te dozvole*. Član 1. Nacrta pravilnika o postupku izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge izdate na osnovu sprovedenog javnog konkursa propisuje da je oblast regulacije bliže uređivanje *postupka izdavanja dozvole za pružanje medijske usluge televizije i linearne medijske usluge radija, kao i sadržina tih dozvola*.

Skrećemo pažnju da nacrti pravilnika ne prate u potpunosti ovlašćenje iz člana 22. ZEM-a, odnosno ne propisuju uslove i kriterijume za izdavanje dozvole, te smatramo da je neophodno tim pravilnicima urediti i ta pitanja budući da ona zajedno sa postupkom i sadržinom dozvole čine logičnu celinu.

Beograd, 6.4.2015.

Za ANEM,

Milorad Tadić, predsednik